

Arbetsliv i omvandling 2005:02
Attraktiv industriutbildning på gymnasiet
Ett deltagandeperspektiv på lokalt utvecklingsarbete
Mattias Åteg

Studiens syfte var att skapa förståelse för hur lokalt utvecklingsarbete kan öka industriprogrammets attraktivitet för ungdomar i valet av gymnasieutbildning, och för att programmet ska vara attraktivt för elever som studerar på programmet.

Ett särskilt intresse ägnas åt samverkan mellan gymnasieskola och lokala verkstadsföretag, samt åt insatser med betoning på utveckling av den arbetsplatsförlagda utbildningen – APU.

Under ett flertal år har antalet elever på industriprogrammet i Sverige minskat kraftigt. Samtidigt ser många industriföretag en brist på utbildad arbetskraft som ett stort hinder för framtiden. Sökandetrycket, mätt i antalet förstahandssökande, har minskat med mer än tre fjärdedelar sedan slutet av 1980-talet.

År 2001 sökte två elever till industriprogrammet i Avesta. Insatser för att öka industriprogrammets attraktivitet fick ett överväldigande resultat – totalt 63 elever sökte till industriprogrammet 2002. Tjugonio elever sökte programmet i första hand.

Undersökningar har gjorts av hur ungdomar som sökt och studerar på industriprogrammet sett på sitt gymnasieval, på utbildningen, på APU samt på ett framtida industriarbete. Ett särskilt fokus har varit om eleverna gett uttryck av att vara vilseledda och inlurade på utbildningen genom insatser för ett mer attraktivt industriprogram.

Information om industriprogrammet, om branschen och om industriarbete har visat sig vara av stort värde för att öka utbildningens attraktivitet. Vikten av en ärlig bild poängteras: det är bättre att visa upp realistiska arbetsmiljöer och arbetsinnehåll, än att peka på en alltför "modern" bild som branschen inte kan leva upp till.

Tidigare litteratur har visat att elever har känt sig utnyttjade då de ingått i den ordinarie produktionen på APU. I denna studie har eleverna istället ansett detta vara något positivt. Det har gett en känsla av att få arbeta "på riktigt", samtidigt som det gett större acceptans för det som varit tråkigare eller mindre intressant. Eleverna som fått arbeta i produktionen har förmedlat en känsla av att ha blivit behandlade som de anställdas jämlingar.